

**BÁO CÁO VỀ
TRẢ THÙ**
ĐẾN VĂN PHÒNG ỦY VIÊN
LAO ĐỘNG CALIFORNIA

Văn Phòng Ủy Viên Lao Động,

còn gọi là Cục Thi Hành Tiêu Chuẩn Lao Động - Division of Labor Standards Enforcement (DLSE), là một phần của Bộ Quan Hệ Công Nghiệp California (California Department of Industrial Relations). Văn Phòng Ủy Viên Lao Động là cơ quan thuộc tiểu bang điều tra về khiếu nại về trả thù đến các nhân viên thực thi các quyền lao động của mình. Văn phòng sẽ thi hành các tiêu chuẩn lao động tối thiểu để bảo đảm người lao động không được phép làm việc trong tình trạng dưới tiêu chuẩn và bất hợp pháp. Văn phòng cũng bảo vệ các chủ lao động khi họ phải cạnh tranh với các chủ lao động khác đã không tuân theo pháp luật.

QUÝ VỊ KHÔNG CẦN SỐ AN NINH XÃ HỘI HOẶC GIẤY TỜ NHẬN DẠNG ĐỂ NỘP ĐƠN KHIẾU NẠI.

QUÝ VỊ CÓ THỂ NỘP ĐƠN KHIẾU NẠI BẤT KỂ TÌNH TRẠNG DI TRÚ CỦA QUÝ VỊ.

QUÝ VỊ KHÔNG CẦN CÓ LUẬT SƯ VÀ ỦY BAN LAO ĐỘNG SẼ CÓ NGƯỜI THÔNG DỊCH BẰNG NGÔN NGỮ CỦA QUÝ VỊ.

LUẬT LAO ĐỘNG CỦA CALIFORNIA BẢO VỆ TẤT CẢ CÁC NHÂN VIÊN, BẤT KỂ TÌNH TRẠNG DI TRÚ. VĂN PHÒNG ỦY BAN LAO ĐỘNG SẼ KHÔNG HỎI VỀ TÌNH TRẠNG DI TRÚ HAY BÁO CÁO TÌNH TRẠNG DI TRÚ CỦA QUÝ VỊ ĐẾN CÁC CƠ QUAN CHÍNH QUYỀN KHÁC.

VĂN PHÒNG ỦY BAN LAO ĐỘNG THI HÀNH LUẬT LAO ĐỘNG THÔNG QUA CÁC CƠ QUAN SAU ĐÂY:

ĐƠN VỊ PHÁN XÉT KHIẾU NẠI TIỀN LƯƠNG XEM XÉT VÀ QUYẾT ĐỊNH CÁC KHIẾU NẠI CÁ NHÂN VỀ TIỀN LƯƠNG CHƯA THANH TOÁN VÀ CÁC VI PHẠM LUẬT LAO ĐỘNG KHÁC.

ĐƠN VỊ PHÁN XÉT KHIẾU NẠI TIỀN LƯƠNG NGÀNH MAY XEM XÉT VÀ QUYẾT ĐỊNH CÁC KHIẾU NẠI CỦA THỢ MAY THEO ĐẠO LUẬT BẢO VỆ NHÂN VIÊN NGÀNH MAY (“GARMENT WORKER PROTECTION ACT”) ĐƯỢC BIẾT ĐẾN LÀ LUẬT AB 633.

CỤC THI HÀNH HIỆN TRƯỜNG (BOFE) ĐIỀU TRA CÁC BÁO CÁO VỀ VIỆC NGƯỜI CHỦ SỬ DỤNG LAO ĐỘNG KHÔNG TRẢ LƯƠNG TỐI THIỂU, LƯƠNG LÀM THÊM GIỜ OVERTIME HOẶC TIỀN ĂN VÀ NGHỈ GIẢI LAO CHO CÁC NHÓM NHÂN VIÊN. BOFE CŨNG ĐIỀU TRA CÁC KHIẾU NẠI ĐỐI VỚI NGƯỜI CHỦ SỬ DỤNG LAO ĐỘNG VI PHẠM LUẬT PHÁP VỀ BỒI THƯỜNG LAO ĐỘNG, SỬ DỤNG LAO ĐỘNG TRỄ EM, LƯU GIỮ HỒ SƠ, GIẤY PHÉP, VÀ LUẬT ĐĂNG KÝ.

ĐƠN VỊ PHỤ TRÁCH DỰ ÁN CÔNG ĐIỀU TRA CÁC VI PHẠM LUẬT LAO ĐỘNG ĐỐI VỚI CÁC DỰ ÁN XÂY CẤT CÔNG CỘNG. “TIỀN LƯƠNG HIỆN TẠI” CAO HƠN LƯƠNG TỐI THIỂU CỦA TIỂU BANG VÀ BẮT BUỘC DÀNH CHO NGƯỜI LAO ĐỘNG LÀM VIỆC CHO ĐA SỐ CÁC DỰ ÁN XÂY CẤT CÔNG CỘNG.

ĐƠN VỊ ĐIỀU TRA KHIẾU NẠI VỀ TRẢ THÙ ĐIỀU TRA CÁC KHIẾU NẠI VỀ TRẢ THÙ. VIỆC “TRẢ THÙ” XẢY RA KHI NGƯỜI CHỦ SỬ DỤNG LAO ĐỘNG CÓ CÁC HÀNH ĐỘNG NHƯ SA THẢI NHÂN VIÊN, GIẢM GIỜ LÀM HOẶC TIỀN LƯƠNG VÌ NHÂN VIÊN ĐÓ ĐÃ ĐỨNG LÊN THỰC THI CÁC QUYỀN LAO ĐỘNG CỦA MÌNH.

ĐƠN VỊ THI HÀNH PHÁN QUYẾT GIÚP NGƯỜI LAO ĐỘNG NHẬN LẠI TIỀN LƯƠNG CỦA HỌ SAU KHI ỦY BAN LAO ĐỘNG XÁC ĐỊNH RẰNG NGƯỜI CHỦ SỬ DỤNG LAO ĐỘNG NỢ TIỀN LƯƠNG CỦA HỌ.

LÀM SAO ĐỂ LÀM ĐƠN KHIẾU NẠI VỀ TRẢ THÙ

1

CƠ QUAN ĐIỀU TRA KHIẾU NẠI VỀ TRẢ THÙ

Cơ Quan Điều Tra Khiếu Nại Về Trả Thù (The Retaliation Complaint Investigation Unit—RCI) điều tra các khiếu nại về trả thù. Hành động “trả thù” xảy ra khi chủ lao động đột nhiên sa thải hoặc giảm giờ, giảm lương của một nhân viên bởi vì nhân viên đó đã thực thi các quyền lao động của mình.

Các thí dụ về sự trả thù ở nơi làm việc bao gồm:

- Đuổi việc, bị đình chỉ, bị chuyển, hoặc xuống chức.
- Giảm lương hoặc giờ làm việc.
- Đưa ra hành động kỷ luật hoặc hăm dọa.
- Dùng vũ lực hoặc kiện vô lý quý vị về phạm pháp dân sự hay hình sự.

“Tôi làm việc ở một nhà hàng mà không được nghỉ giải lao. Khi tôi hỏi người quản lý của tôi về việc cho chúng tôi nghỉ giải lao, người đó nói để ông ấy sẽ suy nghĩ sau. Hai tuần lễ sau, ông ấy đổi ca làm của tôi từ bữa tối lên đến giờ ăn trưa, là ca mà tiền tips thấp hơn. Ông ấy bắt đầu hỏi các người đồng nghiệp của tôi về cách làm việc của tôi và hỏi họ có gặp khó khăn gì khi làm việc chung với tôi không. Ông ấy ghi khuyết điểm của tôi ba lần trong một tuần vì tôi đi trễ năm phút, điều này chưa bao giờ xảy ra, và không ghi khuyết điểm của người làm chung với tôi mặc dù họ cũng đi trễ như vậy. Tôi biết điều này là sự trả thù. Thứ nhất, tôi có thể chứng minh về hành động được bảo vệ: sự phàn nàn về việc nghỉ giải lao. Thứ nhì, tôi có thể chứng minh về hành động ngược đãi: đổi ca làm của tôi làm tiền tips được ít hơn, và tôi bị kỷ luật. Thứ ba, tôi có thể chứng minh người quản lý đưa ra hành động chống lại tôi vì tôi phàn nàn về việc nghỉ giải lao: tôi là người duy nhất bị kỷ luật hai tuần sau khi tôi phàn nàn.”

2

CHUẨN BỊ KHI GỬI KHIẾU NẠI

KIỂM TRA THỜI HẠN

Quý vị phải nộp đơn khiếu nại về trả thù đến Cơ Quan Điều Tra Khiếu Nại Về Trả Thù của Ủy Viên Lao Động trong vòng **sáu tháng** khi hành động trả thù xảy ra (có vài trường hợp ngoại lệ).

Nếu người chủ trả thù quý vị vì quý vị phàn nàn về môi trường làm việc hoặc **về an toàn nơi làm việc**, quý vị có thể làm đơn khiếu nại đến Văn Phòng Ủy Viên Lao Động trong vòng sáu tháng khi sự trả thù xảy ra và quý vị cũng có thể nộp đơn khiếu nại đến Cơ Quan Quản Lý Sức Khỏe và An Toàn Nghề Nghiệp của Liên bang (Federal Occupational Safety and Health Administration—OSHA) trong vòng 30 ngày khi sự trả thù xảy ra. Quý vị có thể liên lạc OSHA qua số (415) 625-2547 hoặc đến trang mạng www.osha.gov/as/opa/worker/complain.html.

Khi quý vị nộp đơn khiếu nại với Ủy Viên Lao Động không ngăn chặn việc quý vị muốn làm đơn kiện với luật sư riêng. Nếu quý vị không khiếu nại đến Ủy Viên Lao Động sau sáu tháng theo quy định, quý vị vẫn có thể khởi kiện riêng với tòa án.

TÌM KIẾM

Thu thập bất kỳ tài liệu nào quý vị có để chứng minh rằng người chủ có hành động chống lại quý vị vì mình đã thực thi các quyền lao động của mình, và không phải vì một lý do nào khác. Rất có lợi nếu quý vị có thể chứng minh mình là một nhân viên tốt, mà không có hoặc ít khi làm sai ở nơi làm việc, cho tới khi người chủ biết quý vị thực thi quyền lợi của mình. Ghi chú những thay đổi trong việc làm của quý vị sau khi quý vị thực thi quyền lợi của mình như bị xuống chức hoặc bị giảm lương hoặc giảm giờ. Thu thập tài liệu so sánh điều kiện làm việc của quý vị trước và sau đó như cùi check, giấy ghi giờ (time sheets), ghi chú cá nhân hoặc các hồ sơ khác.

“Tôi làm cho một cửa tiệm mà chủ của tôi không bao giờ chịu trả lương overtime. Một bữa nọ, Ủy Viên Lao Động đến thanh tra tiệm. Khi họ phỏng vấn tôi, tôi nói cho họ nghe sự thật. Ông chủ tôi kêu tôi qua một bên và nói tôi nên suy nghĩ cẩn thận về những gì sẽ xảy ra cho tôi hoặc gia đình nếu tôi bị trả về nước hay bị đánh đập. Tôi biết tôi được bảo vệ sau khi tôi giúp điều tra người chủ của tôi, vì vậy tôi nộp đơn khiếu nại về trả thù.”

3

GỬI KHIẾU NẠI

Điền vào và gửi “Khiếu Nại Về Trả Thù” (“Retaliation Complaint”) tới văn phòng quận Ủy Viên Lao Động gần nơi quý vị làm việc. Mẫu đơn này có tại bất kỳ địa điểm văn phòng Ủy Viên Lao Động nào và tại trang mạng của cơ quan www.dir.ca.gov/dlse bằng tiếng Anh, Tây Ban Nha, Trung Hoa, Hàn Quốc, tiếng Việt, và Tagalog. Nếu quý vị tới văn phòng Ủy Viên Lao Động để nộp khiếu nại, sẽ có thể có thông dịch viên để giúp quý vị về vấn đề ngôn ngữ. Tuy nhiên, nếu có thể vẫn tốt hơn nếu quý vị đi cùng người có thể thông dịch cho quý vị. Cho biết ngôn ngữ chính của quý vị trong mẫu đơn khiếu nại để được hỗ trợ thông dịch sau này.

Ban Điều Tra Về Trả Thù (RCI) sẽ duyệt xét khiếu nại của quý vị và quyết định có nên tiến hành việc điều tra người chủ hay không. Văn Phòng Ủy Viên Lao Động sẽ gửi thư cho biết có điều tra hay không từ khiếu nại của quý vị. Nên thông báo bằng văn tự nếu có bất cứ thay đổi nào như địa chỉ hoặc số điện thoại.

4

HỢP TÁC TRONG CUỘC ĐIỀU TRA

Nhân viên điều tra vụ khiếu nại của quý vị có thể tiến hành những hành động sau đây trong quá trình điều tra:

- Phỏng vấn quý vị và người chủ (kể cả người quản lý, người giám sát) về việc nghi ngờ bị trả thù.
- Phỏng vấn bất cứ nhân chứng nào có những tin tức về việc nghi ngờ bị trả thù. Danh tánh của các nhân chứng này sẽ được bảo mật, ngoại trừ khi Tòa Án buộc tên các nhân chứng phải được tiết lộ.
- Thanh tra nơi làm việc để tìm bằng chứng liên quan đến vụ khiếu nại.
- Phát “giấy hầu toà” (subpoenas) đòi hỏi người chủ nộp các giấy tờ liên quan đến vụ khiếu nại.
- Yêu cầu quý vị và người chủ họp mặt để thảo luận xem có thể thoả thuận dàn xếp được không.

5

THAM DỰ BUỔI HỌP DÀN XẾP HOẶC ĐIỀU TRẦN

Nếu Văn Phòng Ủy Viên Lao Động ấn định một buổi họp hoặc điều trần, quý vị và người chủ phải tham dự. Ở buổi họp, quý vị sẽ gặp nhân viên điều tra và người chủ để thảo luận về cơ hội thoả thuận dàn xếp. Nhân viên điều tra cũng có thể hỏi quý vị các câu hỏi về vụ khiếu nại.

Nếu quý vị không đồng ý thoả thuận dàn xếp trước hoặc sau buổi họp, có thể có một buổi điều trần để nghe về vụ khiếu nại của quý vị. Ở buổi điều trần, quý vị có quyền, nhưng không bắt buộc, có luật sư đại diện, đại diện nghiệp đoàn, hoặc bất cứ người nào có thể đại diện cho quý vị. Người chủ cũng có quyền như vậy. Nhân viên buổi điều trần sẽ điều hành xét xử. Quý vị và người chủ của quý vị có thể đưa ra những nhân chứng và cung cấp bằng chứng ở buổi điều trần này. Sau buổi điều trần, nhân viên điều trần sẽ đưa ra đề nghị dựa trên các bằng chứng được đưa ra. Ủy Viên Lao Động sẽ đưa ra phán quyết cuối cùng.

6 HIỂU RÕ VỀ CÁC KẾT QUẢ DỰ TÍNH

Văn Phòng Ủy Viên Lao Động sẽ gửi văn từ thông báo về quyết định đến cho quý vị. Nếu Văn Phòng Ủy Viên Lao Động tin rằng người chủ đã có hành động trả thù quý vị, thì họ có thể đưa ra các đòi hỏi sau đây đến chủ nhân của quý vị:

- Trả lương cho quý vị trong thời gian bị đuổi việc vô lý, xuống chức hoặc đình chỉ.
- Mướn lại quý vị về nhiệm vụ cũ.
- Xoá bỏ bất cứ hạnh kiểm xấu nào trong hồ sơ cá nhân của quý vị.
- Đồng ý không được trả thù quý vị về sau này.
- Đăng thông báo tin tức về trả thù nơi làm việc, tiền phạt, và đồng ý không được làm bất cứ hành vi trả thù nào trong tương lai.

Nếu quyết định nghiêng về phía quý vị, người chủ có thể kháng cáo hoặc tuân hành trong vòng mười ngày. Nếu người chủ không làm bất cứ điều gì cả, luật sư của Văn Phòng Ủy Viên Lao Động sẽ nộp đơn lên tòa án yêu cầu bắt buộc người chủ phải tuân theo quyết định. Nếu quyết định không nghiêng về phía quý vị, quý vị có quyền kháng cáo trong vòng mười ngày. Hướng dẫn để kháng cáo sẽ được đính kèm trong văn tự của quyết định khi gửi về. Quý vị cũng có thể khởi kiện cá nhân tòa án.

BUỔI DÀN XẾP:

Khi quý vị quyết định đi đến **THỎA THUẬN DÀN XẾP (SETTLEMENT AGREEMENT)**, quý vị đã đồng ý chấm dứt khiếu nại của mình nữa bằng cách chấp thuận đề nghị của chủ nhân thanh toán cho quý vị số tiền có thể ít hơn số tiền mà quý vị được hưởng theo luật. Chấp nhận hoặc từ chối đề nghị dàn xếp là một quyết định quan trọng. Quý vị có thể xem xét các điểm sau đây trước khi ra quyết định.

- **TẠI SAO LẠI CHẤP NHẬN ĐỀ NGHỊ DÀN XẾP?** Khiếu nại của quý vị được giải quyết nhanh chóng và quý vị có thể nhận được thanh toán bồi hoàn sớm hơn. Quý vị loại bỏ được rủi ro bị thua tại phiên xét xử. Nếu quý vị không dàn xếp được và tiếp tục khiếu nại, có khả năng là chủ lao động sẽ khai phá sản hoặc đóng cửa trước khi cuộc điều tra được hoàn tất.
- **TẠI SAO LẠI TỪ CHỐI ĐỀ NGHỊ DÀN XẾP?** Quý vị có thể nhận tiền dàn xếp thấp xa hơn dựa theo luật pháp. Nếu quý vị nhận số tiền dàn xếp quá thấp, quý vị có thể đòi hỏi số tiền cao hơn và cố gắng thương lượng số tiền dàn xếp chấp nhận được.

HIỂU RÕ VỀ VIỆC TRẢ THÙ:

HÀNH ĐỘNG ĐƯỢC BẢO VỆ + HÀNH ĐỘNG NGƯỢC ĐÃI + KẾT NỐI CÁC NGUYÊN NHÂN

Việc trả thù xảy ra khi người chủ của quý vị trừng phạt quý vị ở nơi làm việc vì quý vị làm một “hành động được bảo vệ” (protected activity).

+ HÀNH ĐỘNG ĐƯỢC BẢO VỆ

Khi quý vị thực thi quyền lợi của quý vị ở nơi làm việc, quý vị được bảo vệ dựa theo luật chống-trả thù-nhưng không phải hành động nào cũng được bảo vệ.

HÀNH ĐỘNG ĐƯỢC BẢO VỆ BAO GỒM:

- **Từ chối làm việc trong những điều kiện không an toàn** hoặc khiếu nại về sự an toàn và sức khỏe đến người chủ, một cơ quan chính phủ, hoặc một nghiệp đoàn.
- **Nộp đơn khiếu nại về tiền lương** với Văn Phòng Ủy Viên Lao Động hoặc phàn nàn khiếu nại đến người chủ vì đã không được trả lương.
- **Làm nhân chứng** để hỗ trợ cho một người đồng nghiệp trong vụ khiếu nại về tiền lương.
- **Hỗ trợ** cơ quan chính phủ trong việc điều tra người chủ.
- **Từ chối ký vô đơn gạt bỏ quyền** khiếu nại về người chủ hoặc tiết lộ thông tin về môi trường làm việc.
- **Cập nhật tin tức cá nhân** như số an ninh xã hội hoặc những tin tức liên quan đến việc làm vì tình trạng di trú của quý vị có thay đổi.
- **Sử dụng ngày nghỉ bệnh** có lương để chăm sóc cho con cái bị bệnh, cho cha mẹ, vợ/chồng hoặc người phối ngẫu.
- **Xin nghỉ để giải quyết chuyện bạo hành trong gia đình hoặc bạo hành tình dục** liên quan đến quý vị hoặc cho sức khỏe, sự an toàn, hoặc quyền lợi của con cái quý vị, hoặc để đi tham gia các thủ tục tòa án liên quan đến các bạo hành.
- **Yêu cầu một khoản thời gian hợp lý** và một nơi riêng tư để bơm sữa cho con.

+ HÀNH ĐỘNG NGƯỢC ĐÃI

Một hành động ngược đãi (adverse action) có thể bao gồm bất cứ thay đổi cụ thể trong việc làm của quý vị để làm cho quý vị không có can đảm thực thi các quyền lợi ở nơi làm việc như nộp đơn khiếu nại về vi phạm luật lao động.

HÀNH ĐỘNG NGƯỢC ĐÃI CÓ THỂ BAO GỒM:

- Đuổi việc, bị đình chỉ, bị chuyển, hoặc xuống chức.
- Thay đổi về tiền lương hoặc giờ làm việc.
- Kỷ luật hoặc hăm dọa.

+ KẾT NỐI CÁC NGUYÊN NHÂN

Khi Cơ Quan Điều Tra Khiếu Nại Về Trả Thù của Ủy Viên Lao Động duyệt xét khiếu nại của quý vị, họ cần có những bằng chứng cho thấy người chủ có những hành chống lại quý vị bởi vì quý vị thực thi một hành động được bảo vệ, và không phải một lý do nào khác. Đây được gọi là “kết nối các nguyên nhân” (causal connection).

KẾT NỐI CÁC NGUYÊN NHÂN CÓ THỂ BAO GỒM:

- Một hành động kỷ luật xảy ra ngay sau thời gian quý vị thực thi một hành động được bảo vệ.
- Người chủ đưa ra những lời nói cho biết hành động kỷ luật là sự trừng phạt vì quý vị đã làm những hành động được bảo vệ.
- Người chủ đối xử với quý vị khác hơn so với những nhân viên khác không có thực thi các hành động được bảo vệ.

DI TRÚ NHÂN CŨNG ĐƯỢC BẢO VỆ KHI BỊ TRẢ THÙ:

Người chủ hoặc luật sư của người chủ có hành vi bất hợp pháp khi họ báo cáo hoặc hăm dọa sẽ báo cáo tình trạng di trú của quý vị khi quý vị thực thi các quyền lợi của mình ở nơi làm việc. Các thí dụ mà luật pháp cấm các người chủ và luật sư của họ đưa ra các hành động sau đây để chống lại các nhân viên đã thực thi quyền lợi của họ ở nơi làm việc:

- Đòi hỏi thêm hoặc kê nộp những giấy tờ khác ngoài các giấy tờ mà luật pháp liên bang chấp nhận để được đi làm, hoặc từ chối chấp nhận các giấy tờ có vẻ rõ ràng.
- Sử dụng hệ thống E-Verify của liên bang để duyệt xét tình trạng công ăn việc làm của quý vị ngoài chu vi mà luật pháp liên bang cho phép.
- Hăm dọa sẽ thưa hoặc báo cáo đối trá với cảnh sát về quý vị.
- Hăm dọa sẽ liên lạc hoặc liên lạc với sở di trú để báo cáo về quý vị hoặc các người trong gia đình quý vị.

Để xem một danh sách hoàn tất về các Hành Động Được Bảo Vệ, đến trang mạng:

www.dir.ca.gov/dlse/HowToFileLinkCodeSections.htm

CÁC ĐỊA ĐIỂM CỦA VĂN PHÒNG ỦY VIÊN LAO ĐỘNG

BAKERSFIELD

(661) 587-3060

EL CENTRO

(760) 353-0607

FRESNO

(559) 244-5340

LONG BEACH

(562) 590-5048

LOS ANGELES

(213) 620-6330

OAKLAND

(510) 622-3273

REDDING

(530) 225-2655

SACRAMENTO

(916) 263-1811

SALINAS

(831) 443-3041

SAN BERNARDINO

(909) 383-4334

SAN DIEGO

(619) 220-5451

SAN FRANCISCO

(415) 703-5300

SAN JOSE

(408) 277-1266

SANTA ANA

(714) 558-4910

SANTA BARBARA

(805) 568-1222

SANTA ROSA

(707) 576-2362

STOCKTON

(209) 948-7771

VAN NUYS

(818) 901-5315